

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

MUŠKI KATEDRALNI ZBOR U CZĘSTOCHOWI
(GAUDE MATER)

Muški katedralni zbor nastupio je tijekom dvije večeri na VII. međunarodnom festivalu sakralne glazbe *Gaude Mater* u Częstochowi u Poljskoj. Zboru su se pridružili kao gosti tri prošlogodišnja mladomisnika gospoda Damir **Vrabec**, Pero **Palić** i Mario **Migles** i koralist Zoran **Ostojčić**.

Prvu večer zbor je izveo četiri skladbe renesansnih skladatelja (Arcadelt, Gallus, Victoria) te polifone skladbe zagrebačkih skladatelja (Lisinski, Kolander, Kalski, Gotovac, Demović, Klobučar, Dugan).

Na programu druge večeri bila je srednjovjekovna monodijska glazba i to napjevi: *De profundis, Creator siderum, In medio Ecclesiae, Lux aeterna, Rorate coeli desuper...* zatim napjevi hrvatske glagoljaške tradicije: *Vjeruj u Gospodina, Pomozite sveci Božji, Radujmo se svi*, te tri napjeva iz starog zagrebačkog obreda: *Završetak kajkavske muke po Ivanu Iz Perišićeva kantuala iz 1682. godine, te tropirane antifone Majke Božje Ave spes nostra i Regina coeli laetare*.

Zbor je bio veoma dobro uvježban, sve je skladbe izveo izvrsno i kako je bio jedini muški zbor koji je na festivalu nastupio zadivio je publiku svježinom glasova, zvonkošću zvuka, a nadasve besprijeornošću interpretacije mo. Mihe Demovića, osobito u izvedbi monodijskih napjeva kojom je nadmašio izvedbe sličnih napjeva drugih zborova čiji su dirigenti pružili interpretacije u sporom tempu i gotovo menzuralnog ritma. Zadivljena publika nagradivala je katedralne pjevače rijetko dugim, ustrajnim pljeskom. Osobito su publiku dojmile tri solističke skladbe: *Završetak kajkavske muke po Ivanu* koju je zvonkim tenorskim glasom izveo Damir Vrabec, napjev iz *Čitanja časoslova prve Noćnice Svetog Četvrtka* koji je sonornim baritonskim glasom izveo Krunoslav **Novak**, te napjev *Evandjelja iz pokojničke mise* kojeg je ljupkim baritonskim glasom milozvučno izveo Ivan **Ninković**.

Zbor je nastupio i na zajedničkoj Misi u bazilici Majke Božje Częstochowske u sastavu s ostalim pjevačima (njih oko 500).

Pjevači su imali i zasebnu sv. Misu pred čudotvornom slikom Majke Božje Częstochowske. Uz to se je u Viteškoj dvorani pavlinskog samostana zbor susreo s kardinalom Poljske **Glempom** i posebno s mjesnim biskupom **Stanislavom**. Pred kardinalom zbor je izveo skladbu *Veličaj*, a pred biskupom *U boj, u boj* I. pl. Zajca. Oba su prelata bili oduševljeni nastupom bogoslova i obećali su doći u Hrvatsku prigodom beatifikacije sluga Božjega Alojzija kardinala Stepinca.

Na Festivalu je u ovom pjevačkom zboru nastupilo samo 45 pjevača (zbor inače ima 50 studenata teologije i 12 koralista) jer je to maksimum koji dopušta statut festivala. zagrebački pjevači nose neizbrisive dojmove i oduševljenja u susretu s najznačajnijim svetim mjestom poljskog naroda.

Z. G. G.

PRIKAZI

Mješoviti zborovi Kamila Kolba

Priredili Marija Riman i Petar Antun Kinderić
Tiskara Rijeka, Rijeka 1996.

U nizu izdanja koja otkrivaju skladateljstvo Kamila Kolba (1887.-1965.) sada ga mr. Marija **Riman** i Petar Antun **Kinderić** predstavljaju kao autora zbornih djela. Kolb je bio vrlo plodan zborni skladatelj: za mješovite zborove napisao je čak 526 skladbi od čega je u ovoj zbirci objavljeno 95.

Pri razdiobi zborova u zbirci priređivači su uzeli u obzir i praktičnu, a ne samo muzikološku stranu pa su zborove svrstali i prema težini izvodenja. U prvoj, najlakšoj skupini ima ih 71 (to su "pučke popijevke"); u drugoj, težoj 17, a treća, također vrlo zahtjevna skupina sadrži 7 zborova uz instrumentalnu pratnju, a namijenjeni su, kao i mnogi zborovi iz druge skupine, koncertnom izvodenju.

Gotovo je suvišno i spomenuti da priređivači i u ovom izdanju prikazuju skladateljeva djela s obzirom na melodiju, harmoniju, ritam, oblik, dinamiku i agogiku, a ovdje još i s obzirom na orguljsku pratnju i neočekivanosti u kretanju glasova. Posebno se govori i o literarnim predlošcima. Donesen je popis svih 526 mješovitih zborova (uz sve potrebne podatke) i 53 harmonizacije. I ovo izdanje sadrži Kolbovu biografiju, a "prošarana" je fotografijama iz Kolbova života.

Na temelju zapažanja priređivača Kolb proizlazi kao "skladatelj široke i bujne mašte". Rabi "raskošan harmonijski jezik: alteraciju, kromatiku te modulacije i u udaljenije tonalitete." Kolb je bio "skladatelj duhovne glazbe koji je u pogledu te glazbe, naročito u doba djelovanja, bio ispred svog vremena." "On je svoju duhovnost želio iskazati na poseban, svoj, osebujan način."

Treba vjerovati da će ova zbirka omogućiti "uvođenje u život" niza djela ovoga istaknutoga franjevačkog glazbenika.

Nikša Njirić

HRVATSKE RÔMARSKE POPIJEVKE (III.)

Odgovor Miroslavu Vuku-Croati

Na moj prikaz zbirke *Hrvatske rômarske popijevke*, objavljen u *Sv. Ceciliji* br. 4/1996., njen sastavljač, g. Miroslav Vuk-Croata, vrlo je žestoko reagirao. (*Sv. Cecilija*, br. 1/1997.). Nije mi jasno zbog čega. Ja sam već u uvodnom dijelu odao priznanje njegovu marljivom dugogodišnjem radu na skupljanju glazbenoga blaga hrvatskog naroda. S obzirom na način prikazivanja te građe stavio sam neke primjedbe i prijedloge. Budući da moj prikaz nije u superlativima, g. Vuk se osjetio povrijeđenim. Tako on moj prikaz naziva isključivo 'kritikom'. Pa dobro, složimo se u tome: neka to bude kritički prikaz! G. Vuk me tim povodom optužuje za dvoličnost. Pitam se: je li dvoličnost ako se nekoga zbog nečega hvali, a zbog nečega drugoga mu se prigovara, pa i to na vrlo obziran način?

Eto, na primjer, moj prijedlog (*samo* prijedlog koji ne mora ni na što obvezivati) da bi bilo spretnije kad bi se uz note popijevke (ili uz tekst, ako je samo on naveden) uputilo na kojoj se stranici o dotičnoj popijevci posebno govori, reagira dramatič-

nim uzvikom: jao! A primjedba o višekratnom navođenju napjeva nekih popjevaka stavljena je tek usput, uz pomisao: možda to i nije bilo potrebno. Međutim, sada me g. Vuk opsežnom argumentacijom uvjerava da je tako trebalo. U redu, prihvaćam.

Mnoge me stvari u svom odgovoru g. Vuk poučava jer ja "pre-malo" znam o tome o čemu pišem. Bespredmetno je postavljati pitanje o tome koliko primatelj neke nove knjige zna o njenom predmetu. Razumljivo je da čitatelj iz svake nove knjige želi nešto saznati, pa je jasno da o tome neusporedivo više zna sam autor knjige. Netko drugi može o knjizi pisati s općekulturnog, stručnog i metodološkog stajališta kao što sam i ja postupio. Ako g. Vuk kaže da nisam obratio pozornost vjerodostojnosti pojedinih napjeva, znači li to da sam i ja morao otići "na teren" i provjeriti je li g. Vuk to točno zapisao? Ne, ja mu vjerujem, kao što bi i inače trebalo pretpostaviti da čitatelj ima povjerenja u autora. A ako ipak u knjizi koja sadrži faktografske podatke, onaj koji "manje zna" pronade neki propust ili krivu činjenicu, on će svakako pisca na to upozoriti.

Obraćajući, dakle, pozornost metodologiji rada na knjizi zamjeram g. Vuku što nije u *Predgovoru* naveo sva načela kojih se držao pri redosljedu popjevaka. Tako on ne kaže da ih je poredao prema fazama hodočašća. A budući da je recenzent prof. dr. Stjepko **Težak** to "lijepo opisao", g. Vuk ne smatra nužnim da išta više o tome kaže. To bi bilo "pametnome dosta", a kako me g. Vuk očito ne smatra takvim, misli kako bih ja želio da i on to još jednom "lijepo opiše", pa bi mi sve bilo jasno. Koješta! Za razliku od njega ja ga ne smatram nepametnim, ali ću ipak ponoviti da je zbog takvog redosljeda trebao samo registrirati u *Predgovoru*. I ništa više!

Ja, dakle, po g. Vuku puno toga u ovoj knjizi nisam shvatio, pa ni ono najbitnije: da je onaj kome je knjiga namijenjena, priprosti puk - *profanum vulgus*. Tu Horacijevu sintagmu spominjem isključivo s obzirom na stupanj opće i glazbene naobrazbe priprostoga pobožnog puka, a nikako zbog mržnje i odbojnosti kakvu je Horacije osjećao prema rimskoj svjetini upravo zbog njene neukosti. A jesam li tražio da g. Vuk spomene internacionalne izraze (genetski, kronološki itd.) nad kojima se zgraža? Što bi priprostem puku škodilo da uz svaku popijevku ima osnovne podatke (hajde da sada ne rabim "učene" izraze!) o mjestu i vremenu postanka, o izvoru (ako je već negdje objavljena), o skladatelju (ako postoji) i o eventualnom autoru stihova? Radi se, dakako, samo o podacima koji su poznati. Znam što bi mi g. Vuk na to odgovorio: da je u *Pogovoru* iznio podatke o starim molitvenicima, njihovim sastavljačima i popijevkama. To je u redu, ja sam to i ocijenio zanimljivim. Ali, za razliku od svoje zbirke *Hrvatske božićnice* (Zagreb, 1995.) ovdje nije naveo imena skladatelja koji su za pojedine popijevke poznati. Naveo je samo sebe kao autora *Hrvatske pučke mise u čast Blažene Djevice Marije, Majke Božje Bistričke!* Osim toga, uobičajeno je da se u crkvenim (i drugim) pjesmaricama podaci nalaze uz note svake popijevke. Tako je i u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (Zagreb, 1983). Ta je pjesmarica namijenjena valjda i širim slojevima, a ne samo nekim "umišljenim korisnicima". Smatra li to g. Vuk takvima sve profesionalne glazbenike i ostale intelektualce koji u glazbenim izdanjima traže određeni stupanj informativnosti? G. Vuku smeta i to što sam uporabio izraz "korisnik". Učinio sam to zbog toga jer njegova knjiga nije namijenjena samo čitateljima, već i onima koji će iz nje pjevati. Smatrao sam da se u riječ "korisnik" mogu uključiti obje namjene.

Tragajući za porijeklom rômarskih popjevaka g. Vuk je proučio niz starih molitvenika, pjesmarica i zbirki. To ipak nije bilo dostatno da bi sve njegove tvrdnje bile točne. Tako on decidirano tvrdi da nikakav "slovenac" (valjda bez navodnika i s velikim početnim slovom!) nije skladao napjev *Okrunjena majko mila*. Tu se on, nažalost, vara i to ću mu nepobitno dokazati. Da je imao uvida u zbirku istoga naslova (priredili mr. Marija **Riman** i Petar Antun **Kinderić**, Rijeka, 1991.), mogao se uvjeriti da je uistinu Slovenac autor toga napjeva, a hrvatski tekst ispjevao je Josip Ivančić (nav. zbirka, str. 26). Meni se, nažalost, dogodila omaška, pa sam kao autora naveo Angelika **Hribara**, a pravi je autor, zapravo, drugi slovenski skladatelj – Gregor **Rihar**. Dogodilo mi se to unatoč tome što sam u Vukovoj knjizi uz tu popijevku svojom rukom zabilježio: Rihar. A kako je u riječkoj zbirci zastupljen i A. Hribar, "uletio" mi je u svijest pri tipkanju. (Errare humanum est!) I bez obzira na ovu polemiku s g. Vukom taj bih ispravak dao objaviti u *Sv. Ceciliji*. Tako se dogodilo da je g. Vuk u provjeravanju toga podatka bio upućen na krivi trag zbog čega mu se ispričavam. G. Vuk se poziva na "autoritet" izvjesne gospode iz Novog Vinodolskog koja mu je potvrdila da je to njihova "domaća pisma". Ona zaista "puno" o tome zna! Poziva se i na autoritet (sada, dakako, bez navodnika!) Ladislava **Šabana** kao savjesnog istraživača. On je u popisu skladbi u Franjevačkom samostanu u Zagrebu tu popijevku naveo pod "Anonymus". Svaka čast pokojnom L. Šabanu za njegov istraživački rad, ali zar se mora zauvijek ostati na jednom dostignutim saznanjima i ne istraživati dalje?

Po čemu bih ja u tom napjevu trebao osjetiti "izrazite osobine primorskog pučkog melosa"? O tome M. Riman i P. A. Kinderić pišu: "Nakon što smo ustanovili da glazba ne poštuje naglasak hrvatskog teksta, procijenili smo da njezinog autora treba tražiti među slovenskim skladateljima. Na smjer traženja upućuje i činjenica da su potkraj prošlog i početkom ovog stoljeća službu orguljaša u Trsatskom svetištu redovito obavljali slovenski franjevci. To se i potvrdilo." (Nav. zbirka, str. 11.). Nije, dakle, spor o tome je li jedan ili drugi Slovenac autor napjeva *Okrunjena majko mila*, bitno je da je to slovenski skladatelj. G. Croatia je nacionalno osjetljiv pa ne može dopustiti da bi se neki Slovenac petljao u hrvatske rômarske popijevke. Stoga mi podmeće da tvrdnjom o slovenskom autoru želim dovesti u pitanje hrvatsko porijeklo rômarskih popjevaka, a prema tome i naslov njegove zbirke. Radi čega bi to meni bilo stalo? Meni je samo do utvrđivanja istine, tj. točnih podataka, i ništa više.

Napisao sam da g. Vuku zamjeram na terminološkoj nejasnoći. Radi se o odnosu pojmova: tekst – napjev – popijevka. G. Vuk tvrdi da je "svaka popijevka jedno biće" i "nitko pošten neće dijeliti i lomiti, odvajati napjev od riječi (...)". Ta je tvrdnja samo relativno točna: riječi i napjev jesu sjedinjeni u popijevci kad ona kao takva postoji i kad je kao takva i prihvaćena. Ali i bez obzira na to što se na isti tekst mogu pjevati različiti ili slični napjevi te na isti napjev različiti ili slični tekstovi, moguće je i potrebno svaku sastavnicu promatrati posebno pa utvrditi radi li se u određenom slučaju o inačici jednog ili drugog. Pa i sam g. Vuk u *Predgovoru* navodi da su na kraju knjige podaci o "zbirdama iz kojih je pjevan određeni tekst" (podv. N. Nj.), a u *Pogovoru* također nekoliko puta spominje posebno tekstove, a posebno napjeve. Ali nije dosljedan pa više puta govori o "inačici popijevke" kad bi trebalo biti očito da se radi samo o tekstu. Nasuprot tome u napomenama uz *Hrvatske božićnice* jasno piše: melodijske i tekstovne inačice. Što onda znači tvrdnja da su u bilježnicama

medimurskih školnika "bile zabilježene rômarske *popijevke*" (podv. N. Nj.), kad se na drugim mjestima kaže da se napjevi nisu zapisivali, već su se prenosili "samo usmenom predajom"? Da su medimurski školnici u svoje bilježnice zaista unosili *popijevke*, dakle i njihove napjeve, posao bi g. Vuku bio znatno olakšan: ne bi morao sve napjeve po slušanju zapisivati, već samo pri pjevanju utvrđivati istovjetnost ili odstupanje od zabilježenog.

U izvorima kojima se g. Vuk služio pojavljuju se izrazi: *pisma*, *popivka*, *napiv* i *jacska* (*jačka*), pa jedino kod *napiva* možemo biti sasvim sigurni da je zabilježen notama. To nisu nikakvi "učeni", strogo stručni izrazi koje ne bi i čovjek iz puka razumio. Pa zašto onda i tome puku ne ponuditi jasnoću

izražavanja? Doista, nitko g. Vuku ne može odrediti kako mora pisati i priređivati svoje pjesmarice. Ni ja mu ništa ne određujem, nego samo želim da ubuduće gradju iznosi *jasno*, *sustavno* i *pregledno*. Nitko me, pa ni g. Vuk, ne može uvjeriti da u tom svom zahtjevu nisam u pravu. Ako ne želi tom zahtjevu udovoljiti, mogao bi za *profanum vulgus* ubuduće sastavljati pjesmarice samo s tekstovima kao što su i naši glazbeni pedagozi pred stotinjak godina sastavljali za učitelje pjesmarice (ili pjevanke) "s kajdama", a za učenike, razumije se, "bez kajda".

U nadi da je g. Vuk shvatio što sam mu želio reći, smatram polemiku s njime završenom.

Nikša Njirić

NOVO KOD HKD

1. **Željka Boc: LATICE I SREĆA.**
Zbirka pjesama

2. **MARULIĆ 3/97.**
Hrvatska književna revija.
U ovom broju sudjeluju:

R. Grgec, M. Marčinko, I. Balentović, B. Kukulja, S. Slamnig, Đ. Vidmarović, M. Jurčić, L. Buturac, S. Babić, Ž. Bezić, T. Macan, J. Lisac, B. Žganjer itd.

3. **SREDNJI KRŠĆANSKI NAUK.**
Novo izdanje

Narudžbe prima izdavač:

HKD sv. Ćirila i Metoda
(sv. Jeronima)
10000 ZAGREB
Trg kralja Tomislava 21
tel. 01/431-950.

FRIGOTERM

Veliki rashladni uređaji i postrojenja
Hladnjače

Rashladni vijčani i klipni kompresori
Vijčani i klipni kompresori za zrak

Posude pod tlakom iz crnog i nekorodirajućeg čelika

Izmjenjivači topline s cijevima u plaštu iz crnog i nekorodirajućeg čelika

Evaporativni kondenzatori

Rashladni tornjevi

Toplinska izolacije hladnjača i rashladnih komora

Procesna i rashladna oprema za

hladnjače, mliječare, pivovare, vinarije i prehrambenu industriju

Postrojenja za omekšavanje vode

Servis rashladnih uređaja

Amonijčna armatura

Inženjering, projektiranje i nadzor

Ulica Sv. Martina 26 - Cerje

10361 Sesvetski Krajevec

ZAGREB - HRVATSKA

Tel: 01 747-777
01 746-888
Fax: 01 747-750

Internet E-mail:
frigoterm@frigoterm.tel.hr

INŽENJERING, PROIZVODNJA, TRGOVINA, VANJISKOTRGOVINSKI PROMET I USLUGE d.o.o.

NAŠA IZDANJA

SVEĆENIČKA PJEVAČKU SLUŽBA	50,00 kuna
CRKVENA GLAZBA	50,00 kuna
HRVATSKE PUČKE MISE (partitura)	20,00 kuna
MUKA PO MATEJU, MARKU, LUKI I IVANU	30,00 kuna
ALBE VIDAKOVIĆ, život i djelo	10,00 kuna
ALBE VIDAKOVIĆ, gramofonska ploča	10,00 kuna

Naručuje se kod:

INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU, Kaptol 29, 10000 ZAGREB
HRVATSKO KNJIŽEVNO DRUŠTVO SV. JERONIMA,
Trg kralja Tomislava 21, 10000 ZAGREB
ĆIRILOMETODSKA KNJIŽARA, Kaptol 29, 10000 ZAGREB